

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Štev. 204.

V Ljubljani v petek, 31. oktobra 1884.

Tečaj I.

Vabilo na naročbo.

S 1. novembrom prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstrišek treba prilepiti le naslov, ki je na pasku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Za Ljubljano:

na mesec gld. — 50
do konca decembra " 1—
za donajanje v hišo vsak mesec 9 kr.

Po pošti:

na mesec gld. — 85
do konca decembra " 1-70

Volitve na Nemškem.

Usode današnjih držav se odločujejo na dvojnem bojišču, na bojnem polji, kjer kruti davor meša in premetava okrvavljene kocke, in pred volilno žaro, kateri se izročajo volilni listki. Po ustavni teoriji, ki se je razvila na klasičnih tleh parlamentnega gibanja, na Angleškem, izvzeti se mora novo ministerstvo zmagojuči stranki, katera v istem hipu postaja vladna, kakor hitro prodere v volilni borbi. Tako se godi na Angleškem, v Belgiji, v italijanskem kraljestvu. Ali neobhodni pogoj ima biti, da si pridobi jedna posamezna stranka absolutno večino v državnem zastopu. Toda na prvi pogled bomo spoznali, da se ta teorija, kateri se ne dá odreči neka abstraktna pravilnost, ne more uresničiti v zamotanih nemških razmerah. Volilni izid v Nemčiji sicer še ni gotov, ali toliko je že

znano po sedanjih rezultatih, da se nobena stranka ne more ponášati s popolno zmago. Iz te premise ne moremo izvajati drugih sklepov, nego da se nemška država ne dá vladati po angleški šabloni, po navadni ustavni doktrini. Nobena stranka nima toliko tvorne sile, da bi se njej moglo izročiti državno krmilo, tedaj je opravičeno, ako se uprava ne bode preveč ozirala na posamezne strankarske težnje. Avtoritativna sistema na Nemškem bode vztrajala i na dalje, za to bode uže skrbel silni zastopnik njen, veliki državnik Bismarck!

In vender se ne bojimo ugovora, ako naravnost trdimo, da one volitve, katere so se ravnokar vršile na Nemškem, gledé svoje svetovne važnosti daleč nadkriljujejo vse druge volilne borbe naše dóbe. Prezanimivo je uže stališče, katero železni kancelar zavzema med nasprotujočimi si stankami. Da je on prvi državnik ne le našega stoletja, temveč svetovne zgodovine sploh, genijalen v svojih načrtih, neprešežen v njihovi izpeljavi, o tem pač nikdo ne bode dvojil. Silni nemški državi je on položil temeljni kamen, njegova jeklena volja obsega tri kontinente ter mejnike postavlja njihovemu razvoju. Vnanja politika je njegova prava doména. A tudi njegovi nazori o notranjih vprašanjih, zlasti o imenitnem socialnem problemu navdajale so svet s strmenjem. Tako zvani „liberalni“ krogi so se sicer na videz prav zaničljivo rogali Bismarckovemu državnemu socializmu, in tudi mi priznavamo, da doslej ni videti mnogo dejanjskega vspeha, toda ideja njegova je na vsak način izvirna, in do duše smo uverjeni, da je z mogočnim kazalcem pot določil poznim rodovom. Na tej podlagi bode nadaljevati drugim državnikom, nazori njegovi morajo se sčistiti, odstraniti jim bode treba pege in nedostatnosti, a načelo njegovo je pravilno, in če se prej ali slej ne uresniči, gorje potem Evropi in oni omiki, s katero se po pravici ponáša naše stoletje!

Časih se pa vender le pripeti, da je odlični strateg ob jednom precéj okoren taktik. In tako se nam tudi vidi, kakor da Bismarck v nemškem cesarstvu ne bi bil vsigdar zadel pravih strun. S paznim očesom zasleduje veliki državnik mirni tek zgodovinskih sprememb, kedo mu bode zameril, ako se časih premalo briga za homatije v strankarskem mravljišču! V tem oziru se pač ne dá tajiti, da je preveč samovlastno ravnal s posameznimi frakcijami. Še pred nekoliko leti se je dobrikal narodno-liberalni stranki, kmalu potem je pričel pogajati se s katoliškim središčem. Toda ker je ta stranka, vzgledno vodjena po starem Windhorstu, stvarno opravičene terjatve stavljala do vladajočega državnika, spomnil se je na nagloma v kot potisnena narodno-liberalne stranke ter je skušal, spojiti jo z udanim desnim krilom, s takozvanimi (protestantovskimi) konservativci in na ta način ustvarjati si pokorno večino. Ali baš njegova brezobzirna politika je uže preveč oslabilá preudane nacional-liberalce, in če je soditi po dosedaj znanih volilnih uspehih, bodo zamán vsi napor in navzlic nenaravni zvezi obe frakciji vkup ne bode mogli priboriti si potrebne večine.

Drugi prevažni simptom pa je velikanski napredek socialnih demokratov. Res je sicer, da se je Bismarcku posrečilo, ob veljavo spraviti sovražno „svobodomiselno“ stranko, a z njenimi izgubami okoristili so se vender le pristaši Bebla in Liebknechta. Najjasnejše se to vidi pri berlinskih volitvah. V stolnici nemškega cesarstva gospodoval je z neomejeno oblastjo od nekda „liberalni ring“. Tú je bila glavna utvrdba liberalne vojske in da jo ohranijo, kandidovali so od nekda svoje najodličnejše veljake v pruski metropoli. Virchow, kot physiolog eden najznamenitejših nemških učenjakov, v politiki priznan in izkušen prvoboritelj; Richter, najzgovornejši protivnik velikega nemškega državnika; Löwe, z jedno besedo, ves generalni štab liberalne armade imel je braniti berlinske mandate.

Listek.

Reven slovensk dijak na Dunaji pred sto leti.

Pred kratkim časom našel sem korespondenco revnega slovenskega dijaka, nekega Antona Remiza, ki jo je pisal svojemu do brotniku Petru Pavlu Glavarju. Remiz podal se je neki leta 1767. na Dunaj. Njegovi roditelji niso mogli biti premožni, kajti njegov oča dali so mu pri odhodu 16 gld. 21 kr., mati pa 8 gld. 20 kr. Na Dunaj prišedši oglašil se je Remiz takoj pri nekem g. Hermannu, ki mu je na račun Glavarjev koj 40 gld. izplačal. Drugi njegovi dohodki bili so jako majhni. En mesec po prihodu na Dunaj dobil je instrukcijo po 4 gld. na mesec, vrhu tega mu je pa poslal še nek kaplan Breznik 6 gld. 11½ kr. in njegov brat Jakob tekom meseca decembra 25 gld. Za novo leto spomnil se ga je njegov oča ter mu poslal 4 gld. 12 kr. Ker s temi novci ni mogel shajati, poslal mu je Glavar v početku družega tečaja še 20 gld., ob jednom pa je dobil tudi Knafov stipendij,

ki je takrat znašal za pol leta samo 30 gld. Vsi njegovi dohodki znašali so 190 gld. 4½ kr. tekom vsega šolskega leta.

Glavar mu je brž ko ne naročil natančen račun, kako je te novce porabil. Le ta račun je zanimljiv prvič uže zavoljo nizke cene posameznih rečij, drugič pa tudi za to, ker se razvija iz njega, kaj je takdanji dijak potreboval in si je moral omisliti.

Iz Ljubljane podal se je Remiz dné 26ega avgusta. Vsa pot stala ga je 16 gld. 18 kr., torej primeroma veliko več ko sedaj. Ker se je takrat na Dunaji, vsaj Remiz sam piše tako, zlasti na lepo obleko gledalo, omisliti si je moral marsikako luksurijsno oblačilo. Kupil si je meč (Degen) za 4 gld., klobuk za 2, in 2 gld. dal je za zapóne na črevljih. Črevljeve porabil je jako mnogo, celih osem parov, ki pa k sreči niso bili dragi; par je veljal le 85 kr. starega denarja. S seboj moral je pač malo nesti, kajti napravil si je to leto še par šolnov, dva para svilenih nogovic po tri goldinarje in jeden par bombažastih za 1 gld. Brez lasulje (Haarbeutel) ni smel takrat celó dijak ne med ljudi. Tudi Remiz si je omislil dve za 2 gld. Dragi sicer nista bili, a napravili sta mu več en davek, ker za friziranje in poštopavanje iz-

davati je moral po 1 gld. 15 kr. na mesec. Celó zimske obleke mu niso dali doma s seboj; omisliti si jo je moral na Dunaji in stala ga je 45 gld. 13 kr. Bel plašč pa v ta račun še vzet ni. Ta plašč napravil mu je nek rojak za jako nizko ceno, kakor pravi Remiz, za 10 gld., a je bil v resnici 18 gld. vreden. Za leto napravil si je dve obleki, ki sta ga stali 28 gld. 43 kr. Drugih manjših stroškov ne omenimo, pač pa naj se omenijo oni 4 gld., ki jih je izdal za knjige in onih 8 gld., ki jih je potrošil za scripta za vse leto. Pranje je bilo takrat še jako ceno, ker perici plačal je za vse leto 6 gld. 17. kr., dragopase nam zdi pranje svilenih nogovic, ki ga je stalo skoro 4 gld. na leto.

Na lastne troške stanoval in obedoval je le jeden mesec, ter plačeval za stanovanje 2 gld., za hrano pa 8 gld. Na konci svojega računa se nekako s strahom izpoveduje, da je časih tudi zajuterkoval, kakor bi bila to kaka pregreha, tudi sadja si je časih kupil in vrhu vsega tega dal še za dve sv. maši. Te male troške zračunil je na 12 gld.

Toda, da si je živel skromno, vender ni mogel prebiti brez primanjkljaja, ki je znašal 15 gld. Kar mu je glavar poslal, obljubil je

Tem težje je bilo socializmom tekmovali s to v berlinskem pesku že ukoreninjeno stranko, ker je policija, na podlagi podaljšanega zakona zoper socialiste, strogo zabranjevala vse socialistične volilne shode ter kolikor mogoče ovrnila njih volilno agitacijo. Toda vzgledna disciplina socialne demokracije je vendar zmogovito prodrila! Napredek rudečkarjev v nemškem glavnem mestu je velikanski, plaz po podobno vali se socialistično gibanje po nemških pokrajinah, norčevaje se iz umetno sestavljenega ustroja, s kojim je država mislila uničiti socialno idejo. Številke govore jasno in strah nas je te pomenljive zgovornosti. Leta 1867 oddalo se je v Berlinu 67 glasov za socialistične kandidate, zadnji ponedeljek glasovalo je celih 68 000 volilcev le v Berlinu za zastopnike proskribiranih nazorov! In ravno taka kakor v stolnici, godila se je po vseh drugih velikih mestih na Nemškem. Povsod so socialisti ali takoj zmagali, ali pa bode ožja volitev morala odločiti; in ker se to ni posrečilo, priborili so si saj tolike manjšine, da se niti prečuditi ne moremo temu ogromnemu vspehu.

Pred 13 leti zagovarjala sta socialno vprašanje z demokratičnega stališča le dva osamljena poslanca v nemški državni zbornici, sedaj se računa, da bode sedelo najmanj 25 socialistov na skrajni levi. Starohelenski basen pripoveduje o Jasonu, da je v Kolhidi moral sejati zob ubitega zmaja, in hipoma vzrasli so iz tal oboroženi orjaki, kateri so ga ljuto napadali. V istini, na to pripovedko, katero je izumila bujna fantazija grških mornarjev, spomina nas zmajeva setev, katera se je ravnokar pokazala na nemških voliščih.

In kedo jo je provzročil, kedo je pota gladil nemškemu socializmu? Glavni organ naše avstrijske opozicije, „N. Fr. Pr.“, predbaciva nemškemu kancelarju, da je s svojim diletantičnim državnim socializmom sam na dan privabil skrivnostno moč državnemu in družbenemu redu nevarnih elementov. Toda naši liberalci so narejeni iz istega testa, kakor njih nemški drugovi, Richterjev poraz hudo zadeva tudi naše Herbste in Plenerje, in — kdo bi bil tako trdosrčen, da niti te tolažbe ne bi privoščil premagani stranki! Jasno je, da je protivy nemških liberalcev nasproti dobrohotnim Bismarckovim namenom največ proselytov pridobilo socialističnim nazorom. Gospodarstveni individualizem, katerega „pseudoliberalci“ iz samopašnih razlogov zastopajo na Nemškem in pri nas, se vsaj v svoji sedanjih oblikah ne dá več vzdržati. Kljubovaje državni sili, katera se trudi, zboljšati gmotno stanje nižjih plastij, podpirajo tedaj kolovodje takozvanih svobodomiselnih frakcij rastoči vpliv skrajne stranke. To je pomenljivi nauk, kojega so prejeli pri zadnjih državnozbornih volitvah na Nemškem!

kakor hitro mogoče, poplačati in povrniti, na kar pa brž ko ne nista resno mislila, niti on niti Glavar.

Da s takimi dohodki ni mogel Bog vé kako razkošno živeti, je pač očitno, a hudi jeziki ne mirujejo nikoli. Neka ženska ga je obrekovala in raznašala po Kranjskem, po Novem Mestu govorico, da rad po noči okolo pohajkova; zaradi tega se je moral Remiz Glavarju zagovarjati. Res je, je dejal, da je šel po leti večkrat na sprehod, a po zimi, bodi si zvečer ali bodi si celó po noči nikoli, in če je kdaj šel kam, šel ni nikoli v kak nepošten kraj, ampak k gospodu Schluderbachu, kjer je bil minolo leto učitelj. Tam se je večkrat dobro navečerjal in potem so šli vsi, vsa družina, na sprehod, časi tudi v kako kavarno, največkrat pa v kak javen vrt, ter so izostali le do jednajste, k večjemu do poludvanajste ure. To mu spriča lahko več gospodov, ki so zahajali v Schluderbachovo hišo.

Sam ubog, vedel je Remiz stanje ubozege dijaka dobro presoditi, in pomagal je rad svojim rojakom. Nekoč mu je priporočil nek ljubljansk teolog, Blaž Mihelič, svojega prijatelja Florijančiča, ki se je šel na Dunaj šolat. Posodil mu je jednajst goldinarjev, in ker

Skupni državni proračun za l. 1885.

(Konec.)

V budgetu vojnega ministerstva nahaja se tudi potrebščina za vojaške penzije. V ta namen zahteva vojaška uprava za l. 1885 skoro 12 milijonov, tedaj za 657 436 gld. več mimo lanskega leta. Pri tej številki je pričakovati ugovorov zlasti od liberalne manjšine avstrijske delegacije. Ali če pomislimo, da ravno na to rubriko vplivajo subjektivni razlogi posameznikov, za katere tudi vojni minister ne more prevzeti nobene odgovornosti, smemo biti uverjeni, da se tudi pri tej svoti ne bode dalo mnogo odbijati. Sicer bodo zastopniki skupne vlade v odsekih in zbornicah sigurno podajali vsa pojasnila, katera se dosihmal pogrešajo v dotičnem motivnem poročilu.

Izredna potrebščina stalne vojske znaša za prihodnje leto 4 973 300 gld. ter je mimo lanske nižja za 1 886 705 gld.

Jako znamenit je proračun vojniške uprave za c. kr. mornarico. Priloženo mu je obširno in duhovito motivno poročilo, katero razjasnjuje nameravano novo organizacijo našega brodovja. Posebna važnost se polaga na mnogobrojno flotilo torpednic (vsega skupaj 80), od katerih se bode 10 uže v prihodnjem letu napravilo. Tem pritlikavcem, ki so pa uže do sedaj po polnem predugačile mornarsko taktiko, namerava vojno ministerstvo dodati večje in manjše torpedo-ladije (*Torpedoschiff I. und II. Classe*), katerim bode namen, v boji varovati in zbirati male torpednice. Gledé vojnega ladijevja, sestavljenega iz velikih oklopnih, pravi motivno poročilo, da se z ozirom na defenzivni namen avstrijske mornarice število za boj namenjenih ladij ne bode znižalo, le na to se bode moralo gledati, da se sedanje število ohrani ter da ladije v svoji tehniki ne zaostajajo za mornaricami drugih držav.

Za tekoče leto dovolilo se je avstrijski marine 9 432 930 gld., za leto 1885 zahteva vlada 10 738 589 gld., tedaj več za 1 305 659 gld. Od tega zviška spada na redne potrebščine 556 690, ostala svota 748 969 zadeva ekstraordinarij. Ne dá se tajiti, da bodo neizogibne reforme v našem vojnem brodovju precej izdatno obremenile davkoplačevalca, toda če se oziramo na izredno važnost avstrijske mornarice za državno obrambo, če pomislimo, da imajo vojne ladije zlasti varovati južne dežele, po katerih nobenih trdnjav ne nahajamo, ter če slednjič uvaževamo, da so avstrijski državljani v daljnih zemljinah zavisni od pokroviteljstva naše ponosne mornarice, katera čuva in brani cesarsko zastavo v oddaljenih oceanih, potem smemo biti uverjeni, da bode te obe delegaciji brez pomisleka votirali, kar se zahteva imenom državnega interesa!

Florijančič tudi ni imel dostojne obleke, da bi se mogel predstaviti veljavnim osebam, posodil mu je Remiz svojo najboljšo obleko, a rojaka Florijančiča ni bilo z Remizevo obleko nikoli več na spregled.

Malo mesecev potem ukral mu je nek drug rojak, nek frizér, ki ga je v Ljubljani poznal dolžih 8 let, še 14 goldinarjev. Vsled teh nezgod je Remiz z nova prisiljen, prositi Glavarja za 30 goldinarjev, ki mu jih ta sicer ni vseh poslal, pač pa 20, kar pač ni čudno, ker je Glavar podpiral še necega drugega dijaka, necega Vrankoviča iz Komende. Do tega Glavar ni imel posebnega zaupanja, kajti poizvedoval je po Remizu, kako se obnaša. Remiz ga je pohvalil, dasi tudi bi Vrankovič tega ne bil zaslužil. Remiza je v početku novega šolskega leta 1769 namreč mrzlica tresla; zaradi tega je moral ostati do srede novembra v Ljubljani, obljubil pa je nekemu gosp. Hillebrandu, do 1. novembra prav gotovo povrniti posojenih mu 20 goldinarjev. Ker ga je bolezen v Ljubljani zadrževala, poslal je Vrankoviču denar, naj ga izroči Hillebrandu, toda Vrankovič ga je z jednim svojih kolegov sam porabil. Se vé da mu je teh 20 goldinarjev zopet Glavar poslal, in ne jedenkrat se Remiz

Za skupno finančno ministerstvo proračunjena je potrebščina z 1 972 570 gld. (za 194 gld. manj), za računsko kontrolo 126 516 gld. (530 gld. več nego lani).

Delegacijama se je tudi predložil bosenški budget. Iz številki dotičnega proračuna za l. 1885 se razvidi vesela istina, da avstrijska uprava v balkanskih pokrajinah uspešno napreduje. Novoosvojeni deželi uže dandanes nista več pasivni, temveč zaklada (7 957 992 gld.) presega potrebščino (7 892 639 gld.) uže za precej izdatno svoto 65 353 gld. Finančni efekt je tedaj tembolj dovoljen, ker „Nova Avstrija“ vedno še boleha za posledicami slabega turškega gospodarstva. Ako se enkrat razvijejo vse naravne sile teh bogatih pokrajin, potem bodo lahko v svojem blagostanju tekmovali z najbolj aktivnimi kronovinami naše države.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Prestolni govor, s katerim je cesar sprejel delegacijo, našel je glasen odziv ne samo v domačem časopisju, nego tudi v inozemskem. Tako piše na pr. „Norddeutsche allg. Zeitung“: „Pri sprejemu obeh delegacij v Budimpešti od cesarja Frana Josipa spregovorjene besede naše bodo simpatije daleko preko mej avstro-ogerske države.“ A monakovska „Allgem. Ztg.“ veli: „V resnici, niti največji pesimist ne more več dvojiti o pomenu trocarskega shoda v Skjernjevicah, in prepričani smo, da je sedaj mir utrjen za dolgo časa.“

V gališkem mestnem okraji Rzeszow-Jaroslav vršila se je včeraj dopolnilna volitev za državni zbor namesto umrlega poslanca dr. Tovernicega. Izvoljen je bil župan jaroslavski, bilježnik Bartoszewski z 977 glasovi.

Ogerski državni zbor obdržal je predvčerajšnjem kratko sejo, v kateri se je prečital nuncij gospodske zbornice javljajoč, da je gorenja hiša sprejela zakonsko osnovo gledé ločenja predsedništva najvišjega sodišča od dostojanstva *Judex curiae*. Dotični zakonski načrt predložil se bode sedaj v cesarsko potrjenje.

Hrvatski sabor sprejel je včeraj v tretjem čitanju načrt zakona ob opuščenju porotnih sodišč za tri leta. Potem pa se je sabor preložil na nedoločen čas. Pristaši narodne stranke poslovali so se *in corpore* od bana.

Tuje dežele.

V kolikor je do sedaj znan rezultat volitev za nemški državni zbor, izgubila je svobodomiselnost stranka 13 mandatov. Socialisti pa so pridobili v celi državi ogromno glasov. Razven Berlina, Hamburga priborili so si socialisti mandate tudi v Altoni, Chem-

pozneje ni brez vspeha obrnil do Glavarja. Se vé da se je Remiz ponudil Glavarju storiti vsako uslugo, če bi Glavar morebiti potreboval kaj z Dunaja, zlasti v gospodarstvenih in fiskalnih zadevah. Opomina vredno je morda, da je Remiz opozoril Glavarja na čebelarja Janšo, ki se je takrat na Dunaji mudil, in mu poslal jeden iztis njegove knjige, ki jo je potem Glavar poslovenil in predelal.

Z božjo in Glavarjevo pomočjo preril se je Remiz do tega, da se je po končanih svojih studijah mogel oglasiti k strogim izpitom za doktorat. Koliko mu je Glavar dotlej poslal, se ne more povedati, ker so se izkazki pogubili, vsakako pak je bila svota precej visoka. A kakor bi hotel Remiz podkrepiti pregovor, da *finis coronat opus*, pisal je 2. septembra l. 1772 Glavarju, da je sedaj pripravljen za stroge izpite in bi se oglasil takoj, ko bi mu le nekaj ne manjkalo, namreč takse. Taksa pak je bila primeroma zeló visoka. Vsak doktorand moral je vložiti 600 goldinarjev v kaso za vdove, predno se je mogel oglasiti za izpite. Iz te kase plačevala se je doktorskim vdovam letna penzija 600 goldinarjev.

Zaradi te velike svote je bil Remiz v velicah skrbeh, a zaupal je v Boga in Glavarja.

nitz, Glauchau, Zwickau, Magdeburg, Hannover, Nürnberg, itd. Socijalisti šteli bodo v prihodnje v državnem zboru čez 40 glasov.

Francoski ministrski svet obdržaval je predvčerajšnjem sejo, v kateri se je razpravljalo o tonkineških zadevah. Sklenilo se je, pomnožiti kolikor treba francosko vojsko v Aziji ter potem energično udariti, da enkrat definitivno reši zadevo, katera požira ogromno denarja.

Na **Nizozemskem** vršile so se pretečene dni volitve za komoro. Razmerje glasov ostalo je skoro nespremenjeno. Izvoljenih je 29 kandidatov liberalne stranke ter 41 konservativcev.

Dopisi.

Iz **Cérknice**, 26. oktobra. [Izv. dopis.] (Odgovor na dopis iz Cérknice v „Ljublj. Listu“ št. 198.) Zares da, mnogo, mnogo let prosilo je naše ubogo ljudstvo za napravo mitnice na toliko rabljeni cestni prógi iz ribniške in loške doline do Rakeka. Moledovalo in nadlegovalo je za to marsikaterega visokega in vplivnega gospoda, deželno in politično oblast — a vselej so se našle zapreke, da se niso mogle tej velevažni zadevi odpreti vrata, priti do zaželjenega in povoljnega vspeha.

Tu in tam vladale so različne razmere in poudarjali so se mnogostranski oziri. — Če je bilo vse to tudi vsestransko opravičeno in če ni med tem tičalo kaj pristranskega, o tem molčim jaz, kakor je o svojem času molčel le premišljevalo to vitalno vprašanje naše, če tudi ubožno, pa potrpežljivo ljudstvo.

V tistem nekdanjem času se ni našla oseba, da bi bila brezobzirno razkrila in v javnost stavila vso zadevo, ni ga bilo moža, da bi se neustrašeno boril hotel za želje, potrebe in opravičene zahteve tukajšnjih posestnikov, le sem ter tja je časih kdo „izzà vogla pokukal“, pa boječe v obliki kake preponižne prošnje plašno povedal: Inu to bi bilo le prav! pa —

V predvčerajšnjem „Ljublj. Listu“ pa se je dopisniku iz Cérknice zljubilo sedanjí logaški cestni odbor, oziroma mene kot načelnika napasti zaradi malomarnega delovanja v mitničnih zadevah.

A gospod dopisnik, kateri kaže, da je v vseh teh stvaréh po polnem poučen — tega mislim vender le ne vé, ali pa vedeti noče, da se je zadeva o mitnicah v tem času, ko uživam jaz čast, predsedovati cestnemu odboru, resno poprijela in da ravno jaz — oni malomarni načelnik — sem se na vse pretege trudil, doseči s pomočjo javnih oblastnj in z drugimi častitimi in merodajnimi gospodi — mimogredé rečeno — zavezano potrebo našega prebivalstva, po kateri je zamán upilo toliko časa.

Ako še sedaj niso postavljene mitnice, to ni kriv cestni odbor logaškega okraja. Slav-

Sicer pak mu piše, da bi se vseh teh skrbij prav lahko iznebil, ko bi se hotel oženiti. Za nevesto, koje starši bi mu potrebni denar dali, uže nekako vé, toda kaj pomaga to? To bi bila morebiti tudi vsa dota, in vrhu tega bi mu utegnila njegova soproga še kedaj očitati, da si je z njeno pomočjo opomogel. S to spekulacijo ni torej nič. Vsakako bi bilo bolje, da napravi najprej doktorat in se še le potem ozre po kaki nevesti. Potem bi dobil lahko bogatejšo, katera bi imela kakih 15- do 20 tisoč, kajti letne svoje dohodke ne ceni niže, nego na 3000 gld. Če pa hoče svoje namere izvesti, ostane mu zopet jedino le Glavar, njegov največji dobrotnik, ki naj mu pošlje vsaj 300 gld., ki mu jih je treba samo za izpite, takso 600 gld. skušal bo uže kje drugej dobiti.

Tekom naslednjega leta je po novem 1. 1872 izdanem načrtu napravil Remiz tri rigoze, toda četrtega, s katerim bi ob enem dobil tudi doktorski klobuk, ni mogel se prej lotiti, predno ni uležel imenovane takse. Glavar zahteva od njega, naj mu pošlje natančen račun vseh troškov, ki jih bo še imel, da

nega deželnega odbora dopis, katerega sem prejel 26. avg. t. l. pod št. 5851 odločno govori, da je neobhodna potreba, da se cesta do dobrega popravi, prej ko se bode začela mitnina pobirati.

Ta zaukaz je bil uže dvakrat objavljen! Je li kdo storil svojo dolžnost? Si li ti, gosp. dopisnik, posul svoj del ceste? Dalje sem pa jaz v zadevi mitnic uže 3. sept. t. l. sklical bil k seji ude cestnega odbora in nadalje posloval v zmislu gori navedenega deželno-odboreskega dopisa s cestnima odboroma v Ribnici in v Ložu.

Vso to važno zadevo pa tako naglo dovršiti, po želji deželnega odbora prej vso cesto z dobro stolčenim kamenjem posuti, in ako ljudje — jedni zaradi poljskih in drugih opravil — drugi zopet iz ubožstva in malomarnosti to storiti nočejo, oziroma ne morejo — potem pa vso cestno prógo tja v jeden dan na njih troške drugim v delo izročiti in konečno za to od posestnikov terjati založeni denar zopet nazaj — to opravilo, dragi gosp. dopisnik, ni tako lahko, kakor se ti dozdeva, in vsak nepristransk mož mi ne more očitati malomarnosti v svojem delovanju kot načelnik cestnega odbora, ker ga tudi ne zaslužim.

Konečno pa le še nekaj gosp. dopisniku samemu na uho:

Gospod dopisnik! Če te vsa ta moja malomarnost toliko peče, ko nisem v tem malem in kratkem času, v šestih ali sedmih tednih, postavil mitnice s hišicami vred in vse po polnem uže dovršil in kličesh: „Pomagajte oblast-nije!“ — zakaj se pa nisi potrudil, da bi bil ta postavni načrt prej potrjen, pa si skoro celo leto molčal?

Josip Milavec.

Razne vesti.

— (Odlikovani delavci.) Nj. veličanstvo je trem delavcem v tovarni za med v Reichrammingu podelilo srebrni križec za zasluge, ker uže nad 50 let delajo v isti tovarni v popolno zadovoljnost svojega gospodarja.

— (Električna železnica na Dunaji.) Znana firma Siemens in Halske poteguje se uže dalj časa za dovoljenje, da sme zgraditi po mestu električno železnico. Sedaj je stvar pri magistratu, ki se boče do 30. novembra odločil za ali proti projektu.

— (Zdravstvene razmere na Dunaji.) Uže več let ni bilo na Dunaji tako ugodnih zdravstvenih razmer, kakor letos. Dne 23. oktobra umrlo je v vseh okrajih samo 16 oseb.

— (Cvetice v snegu.) S Semeringa se z dne 27. t. m. poroča, da je po ravnini te dni hudo deževalo, na višini pa je snežilo. Gozdi, njive, ceste in železniški tir so na nekaterih krajih s snegom pokrite za čevlji visoko, vender so našli cvetice, katere so v pravem pomenu besede rasle iz snega.

postane doktor. Remiz mu vsled tega poziva naračuni 750 gld., a toliko predrzen vender ni, da bi prosil za vso to svoto, ampak oveselil bi se vsaj polovice. Ker so bile letine takrat slabe in se Glavarjevi dohodki vedno bolj zmanjševali, poslal mu je le 154 gld. V pismu, v katerem mu je Remiz potrdil prejem te svote, obljubil mu je, da bo postal v dveh ali treh letih doktor ter mu povrnil ves posojeni denar. Doktor je sicer postal, a kako je bilo z vračilom, o tem ne vemo nič gotovega poročati, kajti od l. 1774 dalje so se pisma, doslej vsa po vrsti ohranjena, ali izgubila, ali pa Remiz Glavarju več pisal ni. Leta 1777. (23. decembra) pak poroča Remiz, da se je oženil, in sicer s hčerjo rojaka Hermana, katerega smo uže jedenkrat omenili. Bil je takrat Remiz uže advokat. To je pa tudi zadnje pismo, ki se je ohranilo, da si tudi sta ostala Glavar in Remiz še več let za tem v pismeni zvezi, kar smo posneli iz drugih virov.

Remiz postal je neki pozneje celo plemenitaž; vsaj ustno poročilo slóve tako.

J. Vrhovec.

— (Skopuhova vdova.) V Budimpešti je živel skopuh, ki je posebno pri nižjih uradnikih svoje denarne operacije „izvrševal“. Gorje onemu, ki je stari pijavki prišel v pest! Toliko časa ga je žulil in izžemal, dokler ga ni ugonobil. Nek uradnik pri ministerstvu je tudi vzel nekaj denarja pri starcu. Od tedaj je bil mož v vednih stiskah, in konečno, ko mu je skopuh zarubil plačo, se je ustrelil. Zapustil je vdovo z mnogimi otroci. Ubogi ženi ni ostalo drugega nego iskati si službe. Vstopila je v neko bolnišnico kot strežnica. — Od tega dogodka preteklo je nekaj let. Te dni pa pride v bolnišnico elegantna gospa, poišče ubogo strežnico ter ji pravi: „Meni je Vaša zgodba znana. Skopuh, ki je pripravil Vašega soproga v nesrečo, postal je kmalu potem moj mož. Šla sva iz glavnega mesta na deželo, kjer mi je te dni umrl. Rada bi nekoliko poravnala, kar je on pregrešil. Tu imate 3000 gld. za Vaše otroke.“ — Po teh besedah je blaga vdova naglo izginila.

— (Nesreča na lovu.) Pri Berolinu je bila pretečeni teden vesela družba zbrana na lovu. Nek častnik pa je imel nesrečo in padel je raz konja. Pri tem si je zlomil levo roko. Povezali so mu jo nekoliko in potem se je peljal precej dobre volje domov in v bolnišnico. Prišedši tja je rekel: „Kacih 8 dni bodem pa uže moral tu lenariti.“ Kmalu je zaspal; ko stopi zjutraj sluga k njegovi postelji, najde mladega častnika — mrtvega.

— (Velikansk top.) Firma Krupp v Essenu izdelala boče na naročilo laške vlade top, kateri boče tehtal 130 000 klg.

— (Najmočnejša luč na svetu.) Pri uhodu v nevjerjško luko postavili so svetilnik, ki ima električne luči. Devet svetilnic, vsaka 6000 navadnih sveč nadomeščaje, gori v stolpu. Skupna luč je torej tolika, kot od 54 000 sveč. Trdi se, da je to najmočnejša luč na svetu.

— (Reklama.) Na nekem pokopališču v Parizu nahaja se naslednji grobni napis: „Tukaj počiva krepstna Karolina, soproga ključničarja Gobereja; železno ogrado tega groba, kateri se je postavil najboljši ženi, izdelal je nje soprog v svoji delavnici.“

Domače stvari.

— Nj. c. in kr. veličanstvo blagovolilo je prostovoljni požarni brambi v Trebnjem podeliti podpore 60 gld. iz Najvišje zasebne blagajnice.

— (Visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo) je dovolilo, da se uvede vsakdanja poštna vožnja med Kočevjem in Črnomljom. C. kr. poštno in telegrafsko vodstvo boče kmalu odredilo, da se prične te vožnje. To je lepa pridobitev tudi za Belokranjce.

— („Slovan“ contra „Ljubljanski List“.) Včeraj je imel glavni urednik našega lista obravnavo pri tukajšnji c. kr. deleg. sodnji. Tožila sta ga namreč gg. Ivan Hribar in Ant. Trstenjak zaradi nekega članka, v katerem je spodobno označil perfidno poročilo „Slovanovo“ iz deželnega zbora ter svojo polemiko končal z zgodovinskim citatom Friderika II.: *Sieht er, mit einem solchen Gesindel muss man sich herum-schlagen*. Imena ni imenoval nobenega. Privatna tožnika se nista prikazala, temveč poslala sta svojega pravnega konzulenta, g. dr. Iv. Tavčarja. In zakaj si ne bi privoščila te zabave! Uredniško osebje „Slovanovo“ je uverjeno, da se prof. Šuklje nikdar ne boče spozabil tako daleč, proti umazaniam proizvodom neke „pisateljske“ koterije nastopiti pravdno pot. V tem oziru je gospoda lahko brez vse skrbi. Potem pa utegne tudi to jako ugajati radikalnim „žurnalistom“, da se pri tožbi, uloženi po § 496., ne dovoljuje obdolžencem, nastopiti dokaz resnice. Obširnejše poročilo o celi obravnavi, katera je imela dokaj smešnega, prinesli bodemo v prihodnji številki. Za danes le to, da je naš dr. Ivan Tavčar dokazoval, da je izraz „finančni veleum ljubljanskega mestnega zastopa“ jedino primeren velikemu Ivanu Hribarju (čestitam!) in da je isti šaljivec s prav resnim obrazom patetično naglašal, da zastopa „Slovan“: „radikalne in vse časti vredne nazore“. Navzlic stvar-nemu ugovoru zatoženega urednika je sodnik gosp. R. Čuček obsodil prof. Šukljeja na 10 gld. glóbe in v sodnijske troške. Razume se, da je obsojeni urednik takoj uložil priziv na višjo instanco.

